

לשמע קול תורה - פסוק השבוע

פרשת שמות

תורה וגאולה

"וַיֹּאמֶר כִּי אֶהְיֶה עִמָּךְ וְזֶה לְךָ הָאוֹת כִּי אֲנִי שְׁלַחְתִּיךָ בְּהוֹצִיאֲךָ אֶתְּעַבְדוֹן אֶתְּהָא-
לֵהִים עַל־הַרְהֹזָה" (שמותג, יב).

זוהי תשובתו של ה' למשה רבנו המסרב לקבל עליו את האחריות להוציא את בני ישראל ממצרים. תחילת המשפט מובן: "כִּי אֶהְיֶה עִמָּךְ", אומר הקב"ה למשה אל תדאג, אתה לא לבד בשליחות זו, אני אהיה אתך ואעזור לך. אולם החלק השני תמוה, וכי משה רבנו מסתפק מי שלח אותו? ואם נאמר שהדבר בא לשכנע את בני ישראל, הרי אין משכנעים במשהו שיקרה בעתיד.

נראה שכך הוא פשר הדבר:

משה רבנו הוא איש התורה, איש של הערכים המוחלטים. התפקיד המתאים למשה הוא לתת את התורה לעם ישראל, ללמד אותם את המצוות ולקרבם לה' יתברך. משה רבנו במהותו אינו איש של פוליטיקה ואינו מתאים לתפקיד שכרוכים בו ויתורים ופשרות.

מתוך אהבתו האין סופית של משה רבנו לעם ישראל הוא מבקש מה' להפריד בין איש התורה לאיש הגאולה. בעיני משה הגאולה אינה תלויה בתורה והיא צריכה לבוא ללא תנאים, ובתפקיד הגואל צריך לשאת אדם של תהליכים, לא של ערכים מוחלטים; אדם המגיע ממקום של חסד ולא ממושלמות של תורה. אחרי שיושלם תהליך היציאה ממצרים יוכל משה לבוא וללמד את עם ישראל תורה.

ועל כך עונה לו ה': "זֶה לְךָ הָאוֹת כִּי אֲנִי שְׁלַחְתִּיךָ". אותך אני שולח ללא אף אחד אחר, **כי כל ייעודה של יציאת מצרים היא עבודת ה' וקבלת התורה**. אני שולח אותך דווקא משום שאני רוצה לחבר בין גאולה לתורה. "בְּהוֹצִיאֲךָ אֶתְּעַבְדוֹן אֶתְּהָא-לֵהִים עַל־הַרְהֹזָה".

ואולם, סירובו של משה לא היה לשווא. הקב"ה מקבל חלקית את בקשתו ומצרף אליו את אהרן, איש הקרוב לעם, שיהיה עם העם וישתף אתם פעולה בעת חטאם בעגל, ובכך יציל אותם.

הוויכוח של משה עם הקב"ה הוא בשאלה האם הגאולה מותנית או שהיא בלי תנאים. המסקנה היא שגם וגם-הגאולה מגיעה בלא תנאים, אבל היא רק שלב בדרך ליעוד - הייעוד יישאר תמיד "תַּעֲבֹדוּן אֶתְּהָא-לֵהִים", ועליו אין לוותר לעולם.